

U 91/2022 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta pikamaksamisen käyttöönoton edistämiseksi (*pikamaksamisasetus*)

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään eduskunnalle Euroopan komission 26.10.2022 julkaisema ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi täydentämään asetuksia (EU) 260/2012 ja (EU) 2021/1230 koskien euromääräisiä pikamaksuja ja ehdotuksesta laadittu muistio.

Helsingissä 15.12.2022

Valtiovarainministeri Annika Saarikko

Neuvotteleva virkamies Kari Kemppainen

EHDOTUS PIKAMAKSAMISEN KÄYTTÖÖNOTON EDISTÄMISEKSI**1 Tausta**

Euroopan komissio antoi 26.10.2022 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi täydentämään asetuksia (EU) 260/2012 ja (EU) 2021/1230 koskien euromääräisiä pikamaksuja, jäljempänä *asetusehdotus*.

Asetusehdotus on toimitettu Euroopan parlamentin ja neuvoston käsiteltäväksi tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen ja hyväksyttäväksi yhteispäätösmenettelyssä. Ehdotuksen käsittely neuvostossa ei ole vielä alkanut.

Asetusehdotus tulisi voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä julkaisemisesta Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Asetusehdotuksen säännöksiä tulisi soveltaa seuraavasti. Euroalueen maksupalveluntarjoajille velvoite euromääräisten pikatilisiirtojen vastaanottamiseen tulisi voimaan 6 kuukauden kuluttua ja lähettämiseen 12 kuukauden kuluttua asetuksen voimaantulosta; vastaavat määrääjat euroalueen ulkopuolisille maksupalveluntarjoajille olisivat 30 ja 36 kuukautta. Euromääräisten pikatilisiirtojen hinnoittelua koskevien säännösten soveltamisen määrääjat olisivat 6 kuukautta euroalueen maksupalveluntarjoajille ja 30 kuukautta euroalueen ulkopuolisille maksupalveluntarjoajille. Maksunsaajan nimen ja maksutilitunnisteen (tilinumero) vertailuun liittyvän palvelun tarjoamisvelvoitteen määrääjat olisivat 12 kuukautta euroalueen maksupalveluntarjoajille ja 36 kuukautta euroalueen ulkopuolisille maksupalveluntarjoajille. Säännöstä yhdenmukaisesta EU-pakotelistojen tarkistamistavasta sovellettaisiin kaikille maksupalveluntarjoajille 6 kuukauden kuluttua asetuksen voimaantulosta.

2 Ehdotuksen tavoite

Komission ehdotuksen tavoitteena on edistää pikamaksamisen käyttöönottoa Euroopan unionissa. Pikamaksut (instant payments) ovat tilisiirtomuoto, jossa varat siirtyvät maksajan tililtä maksunsaajan tilille muutamassa sekunnissa milloin tahansa, päivällä tai yöllä ja minä tahansa vuoden päivänä. Pikamaksut ovat merkittävä teknologinen innovaatio maksamisessa. Pikamaksujen avulla voidaan vapauttaa rahoitusjärjestelmään lukittuneita varoja, sillä ne mahdollistavat, että varat ovat välittömästi (alle 10 sekunnissa) loppukäyttäjien – EU:n kuluttajien ja yritysten – tileillä käytettävissä kulutusta ja investointeja varten. Pikamaksut tarjoavat myös mahdollisuuksia pankeille ja finanssitekniikayrityksille (fintechs) kehittää uusia ratkaisuja maksutilanteisiin (Point of Interaction, PoI) sekä fyysisissä myyntipisteissä että verkkokaupassa.

Komission mukaan pikamaksamisen hidas käyttöönotto on estänyt sen mahdollistamien hyötyjen saamista täysimääräisesti käyttöön. Vuoden 2021 lopussa vain 11 % EU:ssa lähetetyistä euromääräisistä tilisiirroista oli pikamaksuja, vaikka SEPA pikatilisiirtomaksuskeema on ollut olemassa jo vuodesta 2017 alkaen. Vauhdittaakseen pikamaksamisen käyttöönottoa komissio teki lokakuussa asetusehdotuksen, jossa euromääräisten pikatilisiirtojen lähettämisestä ja vastaanottamisesta tulisi pakollista tilisiirtoja tarjoaville maksupalveluntarjoajille. Ehdotuksessa esitetään myös pikatilisiirtojen ja tilisiirtojen samantasoista hinnoittelua, maksunsaajan nimen ja maksutilitunnisteen vertailupalvelun tarjoamisvelvoitetta sekä yhdenmukaista tapaa EU-pakotelistojen

tarkistukseen. Ehdotukset perustuvat komission lukuisiin sidosryhmäkuulemisiin ja toteutettuun laajaan vaikutusanalyysiin.

Asetusehdotus ei vaikuta rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen lainsäädännön vaatimusten toteuttamiseen. Pikamaksujen toimitusvaatimus miltei välittömästi maksuntoteutuksesta, ei vaikuta millään tavalla maksupalveluntarjoajien velvollisuuteen toteuttaa vaaditun rahanpesun estämiseen ja terrorismin rahoituksen torjuntaan liittyvät tarkastukset ja raportoinnit. Nämä ovat yleensä jälkikäteen tehtäviä toimia toisin kuin EU-pakotelistojen tarkastukset, jotka on tehtävä ennen maksutoimeksiannon toteuttamista, ja siksi pakotetarkastukset kuuluvat tämän ehdotuksen piiriin.

Pikamaksamisen aloite on yhdenmukainen muiden komission aloitteiden kanssa, jotka sisältyvät EU:n digitaalisen rahoituksen strategiaan¹, joka hyväksyttiin yhdessä vähittäismaksustrategian² kanssa ja joilla pyritään edistämään rahoituksen ja EU:n talouden digitaalista muutosta.

Se on myös yhdenmukainen komission tiedonannon "Kohti euron vahvempaa kansainvälistä roolia"³ kanssa, jossa komissio esitti tukensa täysin integroidulle pikamaksujärjestelmälle EU:ssa vähittäismaksujärjestelmien riskien ja haavoittuvuuksien vähentämiseksi ja nykyisten maksuratkaisujen autonomian lisäämiseksi. Se on yhdenmukainen komission vuoden 2021 tiedonannon "Euroopan talous- ja rahoitusjärjestelmä: avoimuuden, vahvuuden ja kestävyuden edistäminen"⁴ kanssa, jossa toistettiin sen vähittäismaksustrategian ja digitaalisen innovoinnin merkitys rahoituspalvelujen yhtenäismarkkinoiden vahvistamisessa. Komissio on myös sisällyttänyt pikamaksamisaloitteen vuoden 2022 työohjelmaansa.

3 Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

3.1 Euromääräisten pikatilisiirtojen pakollinen tarjoaminen (artikla 5a)

Maksupalveluntarjoajien, jotka tarjoavat euromääräisiä tilisiirtoja, on tarjottava euromääräisten pikatilisiirtojen lähetyksen ja vastaanottamispalvelu. Palvelun on oltava käytettävissä 24 tuntia vuorokaudessa vuoden jokaisena päivänä. Maksulaitokset ja sähkörahayhteisöt eivät kuulu tämän vaatimuksen piiriin, koska niillä on rajoitettu pääsy maksujärjestelmiin.

Pikatilisiirtojen tekeminen tulee olla mahdollista niiden käyttöliittymien kautta, joita voidaan käyttää myös tilisiirtojen tekemiseen. Jos maksupalveluntarjoaja tarjoaa mahdollisuuden lähettää tilisiirtoina useita maksumääräyksiä yhdessä lähetyksessä, sen on tarjottava sama palvelu myös euromääräisille pikatilisiirroille.

Näiden vaatimusten käyttöönotto porrastetaan neljällä erillisellä päivämäärällä seuraavasti:

- euromääräisten pikatilisiirtojen vastaanottaminen euroalueen maksupalveluntarjoajille: 6 kuukautta asetuksen voimaantulosta;
- euromääräisten pikatilisiirtojen lähettäminen euroalueen maksupalveluntarjoajille: 12 kuukautta asetuksen voimaantulosta;

¹ KOM (2020) 591 lopullinen, 24.9.2020.

² KOM (2020) 592 lopullinen, 24.9.2020.

³ KOM (2018) 796 lopullinen, 5.12.2018.

⁴ KOM (2021) 32 lopullinen, 19.1.2021.

- euromääräisten pikatilisiirtojen vastaanottaminen euroalueen ulkopuolisille maksupalveluntarjoajille: 30 kuukautta asetuksen voimaantulosta;
- euromääräisten pikatilisiirtojen lähettäminen euroalueen ulkopuolisille maksupalveluntarjoajille: 36 kuukautta asetuksen voimaantulosta.

3.2 Pikatilisiirtojen palvelumaksut (artikla 5b ja muutos asetukseen (EU) 2021/1230)

Maksupalveluntarjoajien perimät palvelumaksut euromääräisten pikatilisiirtojen lähettämisestä tai vastaanottamisesta eivät saisi olla korkeampia kuin niiden perimät palvelumaksut tavallisten tilisiirtojen lähettämisestä tai vastaanottamisesta. Tämä vaatimus koskee kaikkia euromääräisiä pikatilisiirtoja tarjoavia maksupalveluntarjoajia, mukaan lukien myös niitä, joilla ei ole velvollisuutta tarjota euromääräisiä pikatilisiirtoja (kuten maksulaitokset ja sähkörahayhteisöt). Vaatimusta sovelletaan euroalueen maksupalveluntarjoajiin 6 kuukauden kuluttua ja euroalueen ulkopuolisiin maksupalveluntarjoajiin 30 kuukauden kuluttua asetuksen voimaantulosta.

Joillekin euromääräisille pikatilisiirtotransaktioille, kuten euroalueen ulkopuolella sijaitsevan maksupalveluntarjoajan toteuttamille rajat ylittävälle euromääräisille pikatilisiirroille, asetuksen (EU) 2021/1230 rajat ylittävistä euromaksuista soveltaminen voisi johtaa korkeampiin palvelumaksuihin kuin mitä tässä asetuksessa edellytetään. Asetuksen (EU) 2021/1230 3 artiklan 1 kohdassa säädetään, että "Palvelumaksujen, jotka maksupalveluntarjoaja veloittaa maksupalvelunkäyttäjältä euromääräisistä rajat ylittävistä maksuista, on oltava samat kuin palvelumaksujen, jotka kyseinen maksupalveluntarjoaja veloittaa vastaavista samanarvoisista maksupalvelunkäyttäjän maksupalveluntarjoajan sijaintijäsenvaltion kansallisen valuutan määräisistä kansallisista maksuista". Vastaavia maksuja olisivat rajat ylittävä euromääräinen pikatilisiirto ja kotimainen pikatilisiirto kansallisessa valuutassa.

Hinnoittellessaan rajat ylittävää euromääräistä pikatilisiirtoa euroalueen ulkopuolella sijaitseva maksupalveluntarjoaja olisi tämän ehdotuksen mukaan velvollinen veloittamaan joko saman tai vähemmän kuin se veloittaa ei-välittömästi rajat ylittävästä euromääräisestä tilisiirrosta, ja rajat ylittäviä maksuja koskevan asetuksen mukaisesti täsmälleen saman kuin kansallisessa valuutassa tehtävän kotimaisen pikatilisiirron tapauksessa. Molempien vaatimusten noudattaminen ei kuitenkaan olisi mahdollista, jos tällainen maksupalveluntarjoaja soveltaisi tällä hetkellä korkeampia palvelumaksuja kotimaiseen pikatilisiirtoon kansallisessa valuutassa kuin rajat ylittävään ei-pikatilisiirtoon euroissa.

Jotta tämän asetuksen tavoite ohjata maksupalvelunkäyttäjät käyttämään euromääräisiä pikatilisiirtoja toteutuisi, asetusta (EU) 2021/1230 muutetaan sen varmistamiseksi, että rajat ylittävä euromääräinen pikatilisiirto hinnoitellaan samalle tai alemmalle tasolle kuin vastaava rajatylittävä euromääräinen tilisiirto, vaikka tämä tarkoittaisi, että tällaisen rajat ylittävän euromääräisen pikatilisiirron hinta ei ole sama kuin vastaavan kotimaisen kansallisessa valuutassa toteutetun pikatilisiirron hinta.

3.3 Eroavaisuudet maksunsaajan nimen ja maksutilitunnisteen välillä (5c artikla)

Kaikkien euromääräisten pikatilisiirtojen lähetyspalvelua tarjoavien maksupalveluntarjoajien (mukaan lukien niiden, joilla ei ole siihen velvoitetta) on tarjottava maksupalvelunkäyttäjilleen palvelu, joka tarkistaa, että maksunsaajan maksutilitunnuste (IBAN-tilinumero) vastaa maksunsaajan nimeä, ja ilmoittaa maksupalveluntarjoajalle havaituista eroista. Ilmoitus on annettava ennen kuin maksaja viimeistelee pikatilisiirtotoimeksiannon ja ennen kuin maksupalveluntarjoajat toteuttavat sen. Maksaja voi kaikissa tapauksissa vapaasti päättää, lähettääkö hän maksutoimeksiannon pikatilisiirron toteuttamiseksi.

Tällaisen palvelun käyttö käyttäjän toimesta ei vaikuta maksupalveluntarjoajan vastuuseen pikatilisiirron toteuttamatta jättämisestä, viallisuudesta tai myöhästymisestä toisen maksupalveludirektiivin⁵ (PSD2) 88 ja 89 artiklan mukaisesti.

Maksupalveluntarjoajan pitää ilmoittaa maksupalvelunkäyttäjälle havaitut erot maksajan ilmoittaman maksunsaajan nimen ja maksutilitunnisteen välillä sekä kansallisissa että rajat ylittävissä euromääräisissä pikatilisiirroissa. Asetusehdotus ei estä maksupalveluntarjoajia tarjoamasta tällaista palvelua myös muun tyyppisten tilisiirtojen eikä vain pikatilisiirtojen yhteydessä.

Maksupalveluntarjoajat voivat periä maksun tällaisen palvelun käytöstä, ja maksupalvelunkäyttäjällä ei ole velvollisuutta käyttää palvelua.

Tätä vaatimusta sovelletaan euroalueen maksupalveluntarjoajiin 12 kuukauden kuluttua asetuksen voimaantulosta ja euroalueen ulkopuolisiin maksupalveluntarjoajiin 36 kuukauden kuluttua asetuksen voimaantulosta. Nämä määräajat yhdenmukaiset euromääräisten pikatilisiirtojen lähetyspalvelun tarjoamista koskevien vaatimusten kanssa.

3.4 Pikatilisiirtojen tarkistus EU-pakotelista vastaan (5d artikla)

Maksupalveluntarjoajien on noudatettava yhdenmukaistettua lähestymistapaa, jotta EU:n pakotteita voidaan soveltaa ilman päällekkäisyyksiä, tehottomuutta ja erilaisista tarkistusmenettelyistä aiheutuvia kitkoja. Yhdenmukaistettu lähestymistapa koskee yksittäisiin henkilöihin ja yhteisöihin sovellettavien pakotteita, kuten vaatimusta jäädättää varat ja olla asettamatta varoja tai taloudellisia resursseja tällaisten henkilöiden ja yhteisöjen saataville. Komissio ylläpitää yhteistä luetteloa tällaisista henkilöistä ja yhteisöistä.

Maksupalveluntarjoajien on tarkistettava vähintään kerran päivässä, onko heidän asiakkaistaan nimetty henkilöitä tai yhteisöjä, joihin sovelletaan EU:n pakotteita, ja joka tapauksessa välittömästi uuden tai täydennetyn pakotelistan voimaantulon jälkeen.

Yhdenmukaistettu lähestymistapa tarjoaa maksupalveluntarjoajille kaivattua oikeusvarmuutta pakotteiden valvontamenettelyihin ja edistää siten pikatilisiirtojen toteuttamista vaarantamatta pakoteseurannan tehokkuutta.

Jos maksajan tai maksunsaajan maksupalveluntarjoaja ei suorita vaadittua pakotetarkistusta ja osallistuu pikasiirron toteuttamiseen maksajalle tai EU:n sanktioiden kohteena olevalle maksunsaajalle, se on vastuussa toiselle pikatilisiirron toteutukseen osallistuvalla maksupalveluntarjoajalle kaikista taloudellisista vahingoista EU:n pakotemääräysten mukaisesti. Tätä vaatimusta sovelletaan kaikkiin 5 d artiklan soveltamisalaan kuuluviin maksupalveluntarjoajiin 6 kuukauden kuluttua voimaantulosta.

3.5 Seuraamukset (11 artikla)

Seuraamukset maksupalveluntarjoajien tämän ehdotuksen lakisääteisten vaatimusten noudattamatta jättämisestä ovat jäsenvaltioiden vastuulla. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Vähimmäistasot seuraamuksille, joita kansalliset viranomaiset voivat määrätä EU:n seuraamusvelvoitteiden noudattamatta jättämisestä, on vahvistettu SEPA-

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/2366 maksupalveluista sisämarkkinoilla, direktiivien 2002/65/EY, 2009/110/EY ja 2013/36/EU ja asetuksen (EU) 1093/2010 muuttamisesta sekä direktiivin 2007/64/EY kumoamisesta.

asetuksen 11 artiklan uudessa 1 b kohdassa. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle lainkäyttöalueellaan sovellettavat seuraamukset.

4 Ehdotuksen oikeusperusta ja suhde suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatteisiin

Oikeusperusta

Asianmukainen oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 114 artikla, jossa Euroopan unionin toimielinten tehtävänä on antaa säännöksiä yhtenäismarkkinoiden toteuttamiseksi ja niiden asianmukaisen toiminnan varmistamiseksi SEUT-sopimuksen 26 artiklan mukaisesti. Tätä oikeusperustaa käytetään voimassa olevalle EU:n maksualan lainsäädännölle, kuten SEPA-asetukselle, toiselle maksupalveludirektiiville (PSD2) ja rajat ylittäviä maksuja koskevalle asetukselle.

Valtioneuvosto pitää komission ehdotusta oikeusperustan näkökulmasta perusteltuna. Asetusehdotuksen voidaan katsoa liittyvän sisämarkkinoiden toteuttamiseen ja niiden toiminnan vahvistamiseen.

Toissijaisuusperiaate

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 5 artiklan 3 kohdan toissijaisuusperiaatteen mukaan toimia on toteutettava EU:n tasolla vain, jos jäsenvaltiot eivät voi yksin saavuttaa suunniteltuja tavoitteita riittävällä tavalla, vaan ne voidaan ehdotetun toiminnan laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin EU:n tasolla. Komissio katsoo ehdotusten noudattavan toissijaisuusperiaatetta, koska vain EU:n tasoisilla toimenpiteillä voidaan varmistaa, että kaikki asiaan kuuluvat maksupalveluntarjoajat EU:ssa tarjoavat rajat ylittävien pikamaksujen lähetyks- ja vastaanottamispalveluja sekä noudattavat yhdenmukaisia pakotetarkistuksia ja kuluttajansuojelua petosten tai virheiden varalta.

Valtioneuvosto pitää ehdotuksia toissijaisuusperiaatteen mukaisena.

Suhteellisuusperiaate

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 5 artiklan 4 kohdan suhteellisuusperiaatteen mukaisesti unionin toiminnan sisältö ja muoto eivät saa ylittää sitä, mikä on tarpeen perussopimusten tavoitteiden saavuttamiseksi. Komission mukaan suhteellisuusperiaate on huomioitu asetus ehdotuksen soveltamiseen liittyvillä rajoituksilla muun muassa jättämällä maksulaitokset ja sähkörahayhteisöt ainakin toistaiseksi sovellusaleen ulkopuolelle ja asettamalla porrastetut siirtymäajat euroalueen ja euroalueen ulkopuolisille maksupalveluntarjoajille.

Valtioneuvosto pitää ehdotuksia suhteellisuusperiaatteen mukaisena.

5 Ehdotuksen vaikutukset

Komission arvion mukaan asetusehdotuksen kokonaisvaikutus on positiivinen. Vaikutusarvion mukaan asetuksen kertaluonteiset, lähinnä maksupalveluntarjoajille tulevat, toimeenpanokustannukset ovat kohtuulliset, kun taas jatkuvan luonteiset suuremmat hyödyt tulevat useille maksamisen sidosryhmille: kuluttajat, yritykset, kauppiaat ja julkishallinnot sekä myös finanssitekniologiayritykset ja maksupalveluntarjoajat.

Komission arvion mukaan kuluttajat ja yritykset hyötyvät maksujen nopeammasta toimituksesta 1,34–1,84 miljardia euroa vuodessa, kun varat ovat tileillä nopeammin käytettävissä kulutukseen ja investointeihin. Julkishallinnon hyötyjen arvioidaan olevan 0,25–1,59 miljardia euroa vuodessa, jos sakkojen ja verojen tilityksiä tehdään pikatilisiirtoina. Maksupalveluntarjoajien arvioidaan puolestaan hyötävän uudesta pakotetarkistusmenetelmästä 5,5–7,6 miljardia euroa vuodessa pikatilisiirtojen käytön asteesta riippuen. Lisäksi epäsuoria hyötyjä, joita on vaikea mitata, arvioidaan tulevan mm. uusien maksutapojen innovaatioista ja kilpailun lisääntymisestä.

Kustannukset lankeavat pääosin maksupalveluntuottajille: kertaluonteiset käyttöönottokustannukset ovat toimialatasolla 36–477 miljoonaa euroa (10 000–1,3 miljoonaa euroa toimijatasolla). Nämä kustannukset riippuvat maksupalveluntarjoajan koosta (suuremmilla suuremmat kustannukset) sekä siitä, tarjoaako maksupalveluntuottaja jo nyt pikamaksamisen palveluja, jolloin investointitarve on pienempi. Maksupalveluntuottajien jatkuvaluonteisten kustannusten osalta merkittävin erä on yllä mainitun maksujen nopeammasta toimituksesta aiheutuvan tuoton menetys, jonka komissio arvioi olevan 1,34–1,84 miljardia euroa vuodessa. Komission vaikutusarvion mukaan asetusehdotuksen kokonaisvaikutus maksupalveluntarjoajille olisi kuitenkin neutraali, kun otetaan huomioon uuden pakotetarkistustamallin mahdollistamat kustannussäästöt, petosten ja virheiden seurannan parantuminen, mahdolliset säästöt käteisen ja shekkien käsitteilykustannuksissa sekä mahdollisuus uusien innovatiivisten pikamaksamisratkaisujen kautta kilpailla tehokkaammin perinteisten maksukortti- ja verkkokauppatoimijoiden kanssa.

Tarkasteltaessa asetusehdotuksen arvioituja hyötyjä ja kustannuksia on syytä huomioda, että ne riippuvat viime kädessä kuluttajien, kauppiaiden ja yritysten mahdollisista toimintatapamuutoksista eli muun muassa siitä, missä määrin ne ottavat tulevaisuudessa käyttöönsä pikatilisiirtopohjaisia maksutapoja korttimaksujen sijaan eri maksutilanteissa kuten kaupan maksupäätteillä ja verkkokaupassa. Tässä on keskeistä, saavatko maksupalveluntarjoajat tuotua markkinoille kuluttajille, kauppiaille ja yrityksille riittävän hyviä ja kiinnostavia pikamaksamisratkaisuja. Asetusehdotuksen maksupalveluntarjoajilta edellyttämällä pikatilisiirtojen vastaanotto- ja lähettämisvalmiuksilla luodaan joka tapauksessa pohja tällaisten maksamisratkaisujen aikaansaamiselle. Maksamismarkkinoiden verkostoluonteen vuoksi asetusehdotuksen lopulliset vaikutukset riippuvat siten markkinatoimijoiden ratkaisuista.

Asetusehdotuksen vaikutuksia tarkasteltaessa on myös syytä huomioda mahdolliset epäsuorat vaikutukset, joita voi syntyä pikamaksamisen mahdollistaman nopeamman maksujenvälityksen seurauksena. Nämä voivat liittyä esimerkiksi maksuvälinepetoksella tai muulla rikoksella saatujen varojen palauttamisen vaikeutumiseen. Pikamaksamisen käytön lisääminen asetusehdotuksen tavoitteiden mukaisesti ei sinänsä lisää maksuvälinepetosten toteuttamismahdollisuuksia, jotka liittyvät esimerkiksi käyttäjätunnusten päätymiseen rikollisten käsiin, kuten muissakin maksutavoissa, mutta voi vaikeuttaa perusteettoman maksun välittämisen välitöntä keskeyttämistä. Komission vaikutusarvion mukaan asetusehdotuksen sisältämä maksunsaajan nimen ja maksutilitunnisteen vertailupalvelun velvoite toisaalta vähentää osaltaan maksupetosten määrää. Tämän katsotaan lisäävän pikamaksamisen turvallisuutta ja käyttäjien luottamusta palveluun, mutta ehdotuksen jatkovalmistelussa mahdollisten epäsuorienkin haittavaikutusten ehkäisyä on syytä selvittää.

Asetusehdotuksen arvioidut vaikutukset ovat Suomen markkinoiden osalta pitkälti samansuuntaisia arvioidujen EU-tasosten vaikutusten kanssa kuluttajien, kauppiaiden ja yritysten ollessa suurimpia hyötyjiä. Asetusehdotuksella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia viranomais-toimintaan. Asetusehdotuksella täydennetään SEPA- ja rajat ylittävistä euromaksuista annettuja asetuksia, joissa toimivaltaisena viranomaisena toimii Finanssivalvonta.

6 Ehdotuksen suhde perustuslakiin sekä perus- ja ihmisoikeuksiin

Valtioneuvosto ei katso ehdotusten olevan ristiriidassa Suomen perustuslain tai Suomea velvoittavien perus- ja ihmisoikeusinstrumenttien kanssa.

7 Ahvenanmaan toimivalta

Asia kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n perusteella valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

8 Ehdotuksen käsittely Euroopan unionin toimielimissä ja muiden jäsenvaltioiden kannat

Lainsäädäntöehdotusten vastuuvaliokunta Euroopan parlamentissa on talous- ja raha-asoiden valiokunta (ECON). Euroopan parlamentti ei ole vielä aloittanut ehdotusten käsittelyä eikä nimenmynyt esittelijää.

Ehdotuksesta on ollut yksi yleisesittelyn tyyppinen neuvoston rahoituspalvelutyöryhmän kokous. Muiden jäsenvaltioiden viralliset kannat eivät ole vielä tiedossa.

9 Ehdotuksen kansallinen käsittely

Asetusehdotus sekä siihen liittyvä luonnos valtioneuvoston kirjelmäksi ovat olleet lausunnolla EU-asiain komitean rahoituspalvelut ja pääomaliikkeet -jaoston (jaosto 10) kirjallisessa menettelyssä 16.11.–25.11.2022.

10 Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto kannattaa asetusehdotusta ja sen tavoitteita. Ehdotuksella pyritään varmistamaan, että euromääräiset pikamaksut ovat kohtuuhintaisia ja turvallisia, ja siten edistämään pikamaksamisen laajamittaisempaa käyttöönottoa ja sen mahdollistamia tehokkuushyötyjä.

Valtioneuvosto katsoo, että asetusehdotus tukee osaltaan maksamisen innovointia ja lisää kilpailua EU:n maksumarkkinoilla sekä edistää myös digitalisaatiota ja avointa strategista riippumattomuutta koskevien komission laajempien tavoitteiden saavuttamista.

Valtioneuvosto kiinnittää huomiota siihen, että siirtymäaikojen tulisi olla riittäviä, jotta asetusehdotuksen vaatimukset saadaan toteutettua.